

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כי בסוכות הושבתי את בני ישראל
~~~
לעיני כל ישראל - בראשית ברא

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה

שע"י חסידי קאסוב

סוכות תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דולו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

כי בסוכות הושבת את בני ישראל

הישיבה בסוכה מורה על שה' אוהב אף את פחותי ישראל ומקרבם אליו, אחר ששבים אליו, ורום מעלת השראת השכינה שבה

במגלת ספר אשר לפנינו, נעמוד על נקודת הקשר בין הני תרי, היינו, בין יסוד התשובה והכפרה של ימי הרחמים והסליחות, למצות ישיבה בסוכה, ולהורות נתן מה יפוק לך מזה חיזוק ודרך חיים, למען ידעו מה מעלתנו הגדולה ש'בסוכות הושבת את בני ישראל', ובתפלת בקשה, שנזכה להביאנו המלך חדריו, בפריסת סוכת שלומו עלינו לרחמים חיים ושלום, הרמוזים במצוה זו.

'כי בסוכות הושבת את בני ישראל', אלו סוכות היו אלה

שונה מצות סוכה ממצות רבות בתורה, שטרח וכתב לה קרא, על מה ולמה נצטווינו בה, וכלשון

חג הסוכות אחר יום הכיפורים לאחר שהבת קול מנהמת ומכרזת במוצאי יום הקדוש 'לך אכול בשמחה לחמך' (קה"ר ט א), על טהרתנו מכל שמץ עוון וחסא במקוה ישראל ה' (יומא פה:) - בעיצומו של יום, פוסעים כל ישראל פסיעה קטנה להיכלא דמלכא - בזמן שמחתנו, שעיקרו של חג ושמו המורה על פנימיותו, הוא הישיבה תחת כנפי השכינה בצילא דמהימנותא (זוהר הקדוש ח"ג קג), וכפי שה'זוהר הקדוש' (ח"ג ק:) מרחיב אומר, שלא בכדי מצוה זו נקבעה רק אחר טהרת יום הכיפורים, שכן רק אחר שזוכים להיות מנוקים מכל עון ומדובקים ביראתך, או אז יכולים לבוא שערינו בתודה ולהיכנס לבתי גוואי סוכת שלומך*.

א. וזה לשון הפיסקתא דרב כהנא (נספחים אות ל): 'למה עושים אנו סוכה אחר יום הכיפורים, לומר לך שכן את מוצא בראש השנה יושב הקב"ה בדין על באי העולם, וביום הכיפורים הוא חותם את הדין. שמא יצא דינם של ישראל לגלות, ועל ידי כן הן עושין סוכה וגולין מבתיהם לסוכה והקב"ה מעלה עליהם כאילו גלו וכו'.

מילי דמלכא

עד עולם, ונעלה על לבבנו את ה'למען ידעו' - שכה עשו אבותינו בזמן זה.

דעת רבי אליעזר, שהסוכות האמורות בתורה, הם ענני כבוד 'שחקיפן ה' בהם, לבל יבה בהם שרב ושמש, ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות כדי שנוכח נפלאותיו ונוראותיו' (לשון הטור אר"ח סי' תרכה). לצד האחר דעת תלמידו רבי עקיבא (סנהדרין סח.), שהסוכות הללו היו סוכות ממש כעין שלנו, שנעשו על ידי ישראל בדרך בצאתם ממצרים להצל להם מחום השמש. ומאחר שכלל גדול אמרו רבותינו (ראה רוקח הל' סוכה סי' ריט), שלא נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא בדבר זה, שהרי כולי עלמא מודי שהיה במדבר הן ענני הכבוד, הם העננים שהיו למוצאיהם למסעיהם, והן סוכות ממש, עלינו להשכיל ולדעת, מה מקום יש לעלות זכרון זה של הישיבה בסוכות ממש לדורי דורות, שלכאורה אין בו שום צד חשיבות ומעלה, על עיקר שבחם שהיו מוצנעים במכסה ובהנהגה תחת ענני הכבוד, ודבר הוא (ראה רשב"ם כג מג, מורה נבוכים ח"ג פמ"ג).

בחג הסוכות שבו ענני הכבוד שהסתלקו אחר חטא העגל

למובת הביאור נדרוש נא ראשית לכל יסוד גדול ומוצק, שהסוכה עניינה בית דירה שעשה ה' לבעלי תשובה שיהיה להם מקום לנוס

הכתוב (ויקרא כג מג) 'בסוכות תשבו שבעת ימים וכו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים', כך שעלינו להעמיק בינה בטעם הדבר של 'כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים' כי היא יסוד ושורש החג. צא ולמד עד היכן מגיע הדקדוק בטעמא דקרא, מפסקו של רבנו ה"ב"ח (אר"ח סי' תרכה ס"ק א, סי' ח ס"ק ז), האומר שלדעתו כוונה זו של 'למען ידעו דורותיכם' מעכבת בקיום המצוה, ויש לזכור מדוע יושבים בסוכה, וכל שלא כיון זאת לא יצא ידי חובתו, ואף שאין הלכה כדבריו וכוונה זו אינה מעכבת (משנה ברורה סי' ח ס"ק יט), מכל מקום חזינן עד כמה המצוה וטעמה קשורים ומחוברים לאחדים בהדדי. ואדעתא דהכא נחתין השתא, לבאר ולברר את יסוד ושורש מצוה זו על דרך העבודה, כי עדות זו מסורה בידנו מספרי החסידות, שחלק הסוד והעבודה שבפרד"ס, אינו פחות מפשרו של מקרא וההלכה כצורתה, וכשם שצריך להיזהר ולזכור בעת הישיבה בסוכה 'למען ידעו דורותיכם' על פי פשט והכוונה בה נצרכת, כך גם בשאר חלקי הפרד"ס חובה להעמיק עד היכן שידנו מגעת, ולמצוא חפץ למה ירמוז לדידן בדרך העבודה.

רבותינו בתלמוד, חלוקים ועומדים (סוכה יא:): מה הם אותם 'סוכות' שישבו בהם אבותינו, שהוזהרו שזכרונום לא יסוף מאיתנו

כי בסוכות הושבת את בני ישראל

ג

שהסתיים בחג הסוכות, שכן רק ביום הכיפורים, התבשרו ממעונים, שצחן עוונם סר מהם, וה' השיבם 'סלחתי כדברייך' (במדבר יד ט), ולמחרת יום הכיפורים הקהיל משה את ישראל וצוה אותם על מלאכת המשכן, כמו שכתוב (שמות לה א) 'ויקהל משה את כל עדת ישראל ויאמר עליהם' וגו', שמעשה זה אירע למחרת יום הכיפורים (רש"י שם), ומאחר וישראל הביאו נדבה בבוקר בבוקר (שם לו ג) בימי י"ב וי"ג תשרי, ולמחרת ביום י"ד ציוה משה להכריז לבל יביאו עוד נדבה למלאכת המשכן, נמצא אתה אומר, שרק ביום ט"ו תשרי החלו חכמי לב בעשיית ובנין המשכן, ואז האיר ה' את פניו כמאז, ושב להקיף את ישראל בענני הכבוד. ולכך נאמר לנו לדורות לעשות סוכה דייקא ביום

אליו אחר החטא², כדרך שהתבאר במשנת שני הנביאים שהתנבאו בסגנון אחד, אדוננו הגר"א מוילנא זי"ע, ומשנהו מרן החתם סופר זי"ע, שהאירו - להגיד כי ישר ה' במה שנצטוונו לישוב בסוכה דווקא בימי תשרי, על אף שיציאת מצרים היתה בחודש ניסן (ראה טור שם), כשיסוד דבריהם חתום בדברנו, שמצות סוכה באה דווקא אחר כפרה וטהרה מן החטא בתשובת היום הקדוש. וזה יצא ראשונה דברי רבנו הגר"א מוילנא זי"ע בפירושו על שיר השירים (א ד) המדקדק באותות הימים והשנים, שכשנחשב חשבונו של עולם יפוק לך, שענני הכבוד שחפפו על בני ישראל במדבר, הסתלקו מהם ביי"ז בתמוז בעת שחטאו בחטא העגל, ולא שבו עליהם עד אחר גמר כפרתם וטהרתם,

ב. ואלו דברי ה'שפת אמת' (לסוכות שנת תרל"ו): 'בראשונה דברנו טעם סוכות אחר ראש השנה ויום הכיפורים, כי הבעלי תשובה אין להם מקום, והקב"ה נותן לו מקום - והוא הסוכה'.

ג. וכענין הזה ממש מצינו בספה"ק 'שפת אמת' בלשונו הבהיר (לסוכות שנת תרמ"ד): 'וחג הסוכות הוא מעין המשכן שניתן לבני ישראל אחר החטא כשנתקנו בתשובה. כתיב (שמות לה א) 'ויקהל משה' ופירש רש"י ז"ל למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר שנתרצה הקב"ה לבני ישראל בשמחה. ואז התחיל נדבת המשכן בימים שביין יום הכיפורים לסוכות, שכן כתיב (שם לו ג) 'בבוקר בבוקר' והיה רק איזה ימים (שמו"ר מא ב), ובנדבת המשכן שהיה בשמחה, נעשה הכנה להיות זמן שמחתנו בכל שנה ושנה. ואיתא במדרש (שמו"ר מח ו) 'אוהבם נדבה' (הושע יד ה), שעל ידי נדבת המשכן בשמחה, אז נתעורר אהבה בין ישראל לאביהם שבשמים. כי באמת בעל תשובה שנעשה בו פגם על ידי החטא, צריך להיות עיקר התיקון על ידי הרצון טוב, וזה מתקן מה שחסר בגוף העשיה, ומזו הנדבה נעשה המשכן שחל עליו שמו ית', כמו שביקש משה רבנו ע"ה (רש"י שמות לט מג) 'ויהי נועם ה' וכו' (תהלים צ יז). וכל זה מתקיים בחג הסוכות על ידי הרצון בשמחה להסתופף

מילי דמלכא

מהשראת השכינה העצומה שזכו מחמת שחזרו לחסות תחת ענני ההוד, וכמו שאמרו חז"ל (סוטה יז.) 'איש ואשה, זכו - שכינה שרויה ביניהם'.

בבך הוא מיישב בכפתור ופרח, את דברי חז"ל (סוכה כח.): שיש שייכות לנשים במצות סוכה אף שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, משום שכתוב 'בסוכות תשבו' וקיימא לן 'תשבו כעין תדורו', מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו, אלמלא זה שיש מיעוט אחר כנגד זה לפוטרם, מהכתוב 'כל האזרח בישראל ישבו בסוכות' - להוציא הנשים. כי אכן היה צד לומר, שאף על פי שבשאר מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, מכל מקום כיון שענני הכבוד השיבו בני ישראל לנשותיהם, אזי הנשים כלולות גם כן במצוה זו, ולזה נצרך מיעוט מיוחד ללמד, שהם לא יצאו מן הכלל הקבוע של נשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא.

היוצא לנו מדברי שניהם, שזכרון הסוכה שאנו עושים בחג הסוכות, הוא בעיקרו על כח התשובה וגודל יקדם של הקוראים אל ה' בחזקה, שאף על פי שישראל כשלו וחסאו בחטא הנורא של עוון העגל, ומחמת כן הסיר השי"ת מעליהם את עננו, מכל מקום אחר ששבו אליו בלב

ט"ו בתשרי - זכר לענני הכבוד ולא בימי צאתנו ממצרים סמוך לפסח, שכן הסוכה ביסודה, היא אות זיכרון לחיבה יתירה שזכינו, שהשי"ת שב לפרוס עלינו את סוכת שלומו ושב ורפא להם, והביא בישראל 'זמן שמחתנו' שראו שה' קיבל את תשובתם וחפץ בהם, ולא הסיר את אהבתו הישנה מהם.

כיוצא בזה פירש גם מרן ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות לסוכות שנת תקצ"ה ד"ה שאלה אשה) ובתוספת מרובה על העיקר, על פי היסוד הידוע שהנשים לא חטאו בעגל (במדבר"ר כא י), והאנשים הם אלו שלקחו מאיתם את נזמי הזהב בחזקה להכעיס את ה' בעגל (פרקי דרבי אליעזר פרק מה). ומשכך - קובע מרן זי"ע, על כרחנו שהנשים לא נענשו ונפלטו מענני הכבוד, שכן הם לא חטאו, ורק אישי ישראל, הם אלו שהענן סר מעליהם מחמת שהעוו פני מלכם. ולפי זה יוצא, שבימים שבין שבעה עשר בתמוז ועד יום הכיפורים, היו בני ישראל נדחים ומופרשים בתרתי, הן מהענן שפלטם מקרבת ה', והן מנשותיהם שנשארו לחסות בצל ענני הכבוד. מעתה, כששב ה' את שבותם בחג הסוכות, היה זה בבחינת 'שלום בית', שכן הם שבו גם לדור יחד איש עם אשתו, וזה גופא הביא להם תוספת קדושה מלבד

כי בסוכות הושבת את בני ישראל

בעבודת התשובה, שה' רוצה בקרבכם, שהרי משה רבינו רעיא מהימנא עלה מיד אחר קבלת התורה למרום ללמוד תורה מפי הגבורה, וירד רק בשבעה עשר בתמוז, ואז שבר את הלוחות כשראה שכל ישראל מומרים וסגדו לעגל הזהב, ועלה למרומים שוב למחרת עד יום הכיפורים שנשלמו ארבעים יום של כעס וארבעים שניים של רצון, וירד כעבר ימים אלו עם הלוחות השניות בידו, ומשכך ברור ונהיר שלא היה לו שום זמן להודיע ליתרו את כל הבאות, אלא רגליו של יתרו הוליכהו מעצמו למדבר, וה' שממנו מצעדי גבר, כונן את דרכו שיבוא אל המדבר דווקא ביום זה, כדי ללמד את ישראל, שכשם שהשי"ת סייע בעדו לבוא בזמן שמשה רבנו - חתנו שב מהשמות בשמים, וכל זה היה כדי לגדלו ולנשא קרנו לעיני כל ישראל, על שנדכו לבו להכיר בוראו ולהיבדל מכל העבודות זרות ולהיכנס תחת כנפי השכינה, כן יהיה הדבר גם בהם, שאל יבושו ויכלמו לחשוב שאחר שחטאו והעונו לפני צורם, מהיכי תיתי להם תשובה, אלא הוא יהיה להם לעינים, שאף הוא שהיה בנוקבא דתהום רבה, וה' סייע בעדו לשוב אליו, וכמו כן יהיה אצלם, שאל להם להיות עצבים על מעשה העגל, כי עתה שנתנו לכם לשוב בתשובה מאהבה, אזי ה' יקבל את תשובת הרשעים ויקרבם אליו ככראשונה,

ונפש, הסכים ה' עמם במחילתם, ושב להאיר פניו אליהם כמאז ומקדם, והשיבם לחסות תחת כנפיו בצל ענניו כמקודם החטא ברוב עוז ידידות.

יבוא יתרו, ממחרת יום הכיפורים
היה, והלימוד מזה לדין

תא חזי ראייה ניצחת עד כמה רוצה ה' בעמו שישבו אליו, והוא מקבל כל אחד אף אם הרבה לסלוח, מדחזינן, שאחר שכשלו ישראל בעוון העגל המר, והיו נבוכים עד מאד איך יתכן שבזמן קצר כזה מעת שעמדו למרגלות הר סיני ושגאו 'נעשה ונשמע' - ושמעו קול אלוקים חיים מדבר אליהם מתוך האש, נפלו לבירא עמיקתא לילך לעבוד אלהים אחרים, שבו בזמן, באותו פרק - ביום הכיפורים האחרון לימי כפרת העגל, בא למדבר בפתע פתאום יתרו כהן מדין שלא הניח עבודה זרה בעולם שלא עבדה (מכילתא פרשת יתרו מס' דעמלק א), וביקש להסתפח לעם ה' ולחסות תחת כנפי השכינה (ראה כלי יקר שמות לה א), ובו ביום התבשרו ממשה רבם - שירד ביום זה ממרומים עם הלוחות השניות, שה' קיבל את תשובתם והשיבם 'סלחתי כדברך'.

הנה כשנתבונן במעשה זה - של ביאת יתרו אל המדבר דייקא ביום הכיפורים, נבין ונשכיל כי כל זאת היה גם כן מנפלאות א-ל-דעים לחזק את ישראל שהיו עסוקים

ממצרים, לקח מיכה משבט דן פסל מסכה, והיו רבים שהאמינו בפסלו זה ועשו אותו לאלוה, וכיון שכך, עזבם ה' ודחאם מנחלתו בענני הכבוד המורה על צילא דמהימנותא, והם היו מוכרחים לעשות סוכות ממש כדי להתקיים ולהינצל מזרם וממטר. וכיון שהיו גם סוכות כאלו במדבר לבד מענני הכבוד, לכן חושבים בעשיית המצוה גם אותם, כי גם להם חלק ב'כי בסוכות הושבת', בזמן של 'בהוציא אותם מארץ מצרים'.

אכן הדברים מוקשים וזועקים מעצמם, כי אם הסוכות הללו היו מעשיהם של רשעים שהיה הענן פולטם והם לא יכלו לבוא להיכל ה', מה להם ולגו שהוטל עלינו חובת 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל', על אותם עובדי אלילים שעשו סוכות לעצמם ולא אבו לחסות בצל כנפי השכינה.

הטעם שעושים זכר לסוכות ממש שעשו רשעי ישראל

לזאת ייאמר, שעל אף שבמושכל ראשון נראה שיש בזיכרון הסוכות הללו קטגוריה על ישראל, אכן דווקא זה הוא המורה לאידך גיסא את רחמי ה' עלינו, כיצד על אף זאת לא מנע ה' חסדו ואמיתו מרוב ישראל שזכו לחסות באותה שעה תחת צילא דקודשא בריך הוא, ושמעו דברי אלהים חיים ממשה רבינו מהימנא, וה' לא מנע מהם את הטובה למרות מעשי

וישיב להם את עננו והשגחתו עליהם ברוב שמחה ותשוקה.

סוכות ממש, היו הסוכות של אלו שפלטו עצמם מענני הכבוד

משהניענו לזמן הזה שהישיבה בצל ענני הכבוד רמז יש בה לתשובת ישראל, ארי השתא נייתי ונחזי לצד האחר כיצד ה'סוכות ממש', הם אלו המורים יותר מכל דווקא את ההיפוך הגמור מקרבת ה', את גודל השפלות שהיה בבני ישראל ולא רק בימים שבין חטא העגל לכפרתו, אלא בכל ימי שנותיהם במדבר, ושארף על פי כן לא עזב ה' את בניו למרות מצבם, ותמכם והאריך אפו אליהם.

פתח דברנו יאיר בשאלת תמיהתו של מרנא ה'חתם סופר' (שם שנת תקפ"ט ד"ה למען ידעו), שהקשה לאמר, מתי היה זמן זה שבני ישראל הוצרכו ל'סוכות ממש עשו להם', אחר שבכל הארבעים שנה בדרך הליכתם במדבר, הם היו כולם מוקפים בענני כבוד מלפנים ומאחור, ולא היה נצרך לעשות סוכות ממש מעצים ואבנים, והוא ז"ל הלך לדרכו בביאורו ואנו לדרכנו נלך.

והנראה לומר, ד'סוכות ממש' הם כפשוטו, שהיו מבני ישראל שישבו בסוכות עץ בכל ארבעים שנות המדבר היות שהענן הקדוש היה פולטן, כמו שמפורש במדרש רבותינו (תנחומא כי תצא י), שבצאת ישראל

כי בסוכות הושבתי את בני ישראל

ז

שעבדו עבודה זרה למרות כל מה שראו בעיניהם, וזה הרמז מ'סכות ממש'. ב. ההוכחה לכך שתשובת ישראל מתקבלת תמיד ורצויה לפניו ית', מעובדא דא שחזרו בתשובה על חטא העגל וה' קיבל תשובתם, כפי שמורים ענני הכבוד.

'גם אלה תשכחנה ואנכי לא

אשכחך', ה' זוכר שישראל קבלו תורתו אף שמוזגם רע מצד עצמם

יערבו הדברים הללו - שיש לזכור גם את חטאותיהם של ישראל ומרדיהם, כי גם מהם ניתן להוציא וללמוד אוצרות גנוזים, מהני מתיקין כדובשיין דסניגורין של ישראל הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע (הובא בשמו בספר הקדוש עבודת ישראל פרשת בלק), שפירש את דברי חז"ל (ברכות לב:) אודות מעשה העגל, 'גם אלה תשכחנה' (ישעיה מט טו) - זה מעשה העגל, 'ואנכי לא אשכחך' - זה מעשה סיני, שמעשה העגל עצמו והמציאות שבני ישראל חטאו והרשיעו, זה עצמו נהפך לסנגור, שכן עומק החטא והריחוק, מלמד עד כמה לא אבדה תקוותנו, ושה' קרוב לקוראיו באהב גם משם ומקבל את תשובת הרשעים, ואלו דבריו, 'דהנה לפי ראות עינינו, אם אחד מנוע מובה וישרה הולך בדרך תמים ועובד את יוצרו, אין זה דבר נפלא, כי התורה מחזרת על אכסניא שלה (ב"מ פה.), מה שאין כן אם פוחת והולך

הרשעים, ולא עוד אלא שגם אותם הרשעים לא הרג ה' וטבח ולא חמל, אלא סבל את מעשיהם והמתין בהשתוקקות וגעגועים מתי יתעוררו לשוב אליו באמת ויעזבו את עצביהם ויתנו לו כתר מלוכה.

ולבן צוה ה' לעשות לדורות זכר לסוכות הללו וגם לסוכות ממש, ללמדנו ולחזקנו, שהוא ית' יודע יצרנו עד כמה קשה לעובדו, והראיה שאפילו בדור המדבר שראו כולם את אותותיו, היו מרשעי עמנו שלא שתו לבם לענן ה' שהלך בקרב המחנה ולכל המופתים אשר עשה משה, ובחרו לחצוב בארות נשברות ואף לעזוב את ענני הכבוד מחמת זה. ומזה ילמד כל אדם, שלא לייאש עצמו על גודל יצרו וידע כי גם בארזים נפלה השלהבת, ומכל מקום יתחזק בה' אלהיו ולא יאמר אחר שגדול היצר הרע מנשוא, מה יכולני לעשות, כי גם על זאת יביט על מעשי אותו הדור, שתיכף ומיד שחילו את פני ה' בתשובה הגונה אחר חטא העגל, נשמע הקול העונה בחביבות ונעימות, שובו אלי ואשובה אליכם, שה' השיב את ענני הכבוד שהסתלקו מהם כשחטאו.

נמצא אתה אומר, שיש בזכירת 'כי בסוכות הושבתי את בני ישראל' ב' ענינים: א. הידיעה שה' מודע לגודל ניסיונות היצר להפיל את האדם אף כשהוא רואה כי גדול ה' ורם הוא, והראיה משבטו של דן

מילי דמלכא

ערפם אשר להם כדי להגדיל זכותם כמה שעשו מלפנים במעמד הר סיני כנ"ל. וזה פירוש 'זביום פקדי', כשאזכור במ להיטיב להם, 'ופקדתי', את העגל ואת כח הרע אשר בקרבם, ואז יגדיל ויאדיר זכותם כמה שהם נזמים מהרע הזה שיש בכוחם לנמות אל הטוב ולשמור מצוותיו כל הימים. ואם כן זכירת מעשה העגל הוא טובה לזכירתך ופקודתך של 'ישראל'. הרי לנו, שחטאם של ישראל נדרש לטובה, שמציאות זו שבני ישראל נמשכים לרע, ומכל מקום הם שבים לטובה, וזהי מעלה שאין כמוה, ואף אגן בדין נאמר, שלכך עושים זכר לסוכות ממש, לזכור שאנו מצד עצמינו נמשכים לרע, והתאמצותנו לטוב נגד היצר המסית הוא נס גדול, וכמו שאז ה' קבלנו, כך עליו לקבלנו גם עתה.

'סוכת דוד הנופלת', ה' מצפה גם על אלה שהם בחינת 'נופלת'

דברים אלו יכולים לנסוך עוז ותעצומות לעם, בנו דור עני ואביון שאין לנו לא ענני כבוד ולא גילוי שכינה ואפס כל חזון, באמור אלינו, שאם בדור דעה דור המדבר שזכו לשמוע את קול ה' מדבר מתוך גרונו של משה, והיו מוקפים בכל עת בשכינת עוזו יתברך על ידי ענני הכבוד, נטה נפשם הבהמית של ישראל לתאוות שפלות, מה נענה אגן יתמי דיתמי שאנו מצויים בהסתר פנים

במעשיו ממעשה אבותיו, מוס בו ויתגנה בו יותר ממה שיעשה זה הרע, אדם אשר הוא בא ממשפחה בזויה ושפלה, כי לו יאתה השפלות מעוון אבותיו. ואם אדם בזוי [מ]משפחה כזה, יעשה הטוב בעיני ה' ואנשים, אז יתהלל יותר מכן משפחה הנכבדת בעזבו דרכי אבותיו ונטה אל הטוב.

והנה ישראל קדושים הם, הגם שקיבלו את התורה במעמד הר סיני ואמרו 'נעשה ונשמע' (שמות כד ז), לא היה הדבר נפלא ומהולל, כי קדושת אבותיהם אשר הורישו לבניהם אחריהם, היא הנותנת שיהיו עובדי ה', אבל כיון שעשו אחר כך את העגל והעיוו את פניהם נגד יוצרם, וניכר שהיה במ איזה שורש רע שלא ניתקן עדיין, עד שעשו תשובה אחר כך, אז גדלה ונפלאה בעיני ה' מעלתם בקבלתם את התורה, כיון שהם עם קשי עורף כמבוע, ויכלו לעשות אחרי ארבעים יום הדבר הרע הזה, אם כן נראה, שלא עשו גם הטוב מלפנים מושרש כמבוע להם מקדושת אבותיהם, רק שהם בעצמם בגודל בחירתם בחרו בטוב, ואחר כך נפלו ובחרו ברע, ואף על פי כן עשו תשובה, והם קודש ישראל לה'!

וזה פירוש 'גם אלה תשכחנה' - זה מעשה העגל, שישבח לגמרי כיון שעשו תשובה. אבל 'ואנכי לא אשכחך' - זה מעשה סיני, כלומר, בעת שאני זוכר מעשה סיני, אז אזכור גם כן בחטא העגל ובגודל קשיות

כי בסוכות הושבתי את בני ישראל

ט

יתברך אלינו בעבור זה, והוא יתברך בוודאי נושא פניו לנו ומקבל אותנו ואת מעשה מצוותינו שאנו עושים באמת ובתמים בחפץ וברצון בתשוקה ובכיסופין. ובישיבתנו בסוכה הקדושה ובנטלנו הארבע מינים באמונה תמה לקיים מצוות המלך, מקיף אותנו בסוכת שלומו ומחבקנו בימין עוזו באהבה וחביבה יתירה עד מאד^ד.

ב' דרגות בענני הכבוד

משהמבנו באר, שהסוכות ממש הם זכר לגילוי האור שהיה ב'בסוכות הושבתי' של זמן שפלות ישראל, ואילו הזכר ל'ענני הכבוד' שהם עיקר טעם הישיבה בסוכה (כנפסק בטור שם) מכוונים כנגד נפלאות ה' שהקיף את ישראל בענני הכבוד קודם החטא ואחריו, עלינו להדגיש, כי לא כל הזמנים שווים, וגם בענני הכבוד היה ב' מיני דרגות וכדלהלן: א. דרגת קודם החטא, שאז הנהגת בני ישראל היתה בדרגה גבוהה של לוחות ראשונות, וגם הענן היה גבוה וזך

ויצרינו הרע בוער תמיד בקרבנו ומסובבנו בנסיונות קשים ומרים עד מאד. ומכל מקם למרות זאת, אנו לי-ה ועינינו לי-ה, ואנו משתדלים לשמור תורתו יתברך ומצוותיו באמת ובתמים כאשר ציוונו בתורתו הקדושה, ובפרט בימים אלו שכבר עברו ימי הרצון והתשובה ויראת מלך יושב על כסא דין כבר אינו נגד עינינו, ואנו מוֹעֲדִים יותר לשוב אל הבלי השווא והתאוות הזרות ששקענו בהם קודם ימי הרחמים והרצון. ולב יודע מרת נפשו שגם בעוסקנו ב'עשה טוב' - בעבודת הימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות, אין בנו שמץ מדע וחכמה בעומק המושכלות של המצוות היקרות הללו, ואין אנו זוכים לראות את האור הבוהק ומאיר מתוך מצוות אלו, ואת ענן השכינה הקדושה החופף עליהם, ומכל מקום אנו מכינים ומקיימים מצוות אלו באמונה שלימה ובתמימות רק כי כך ציוונו הבורא יתברך, שבוודאי ועל אחת כמה וכמה, שאין תכלית וקץ לשער את גודל שמחתו וחביבותו של הבורא

ד. כך מגלה לנו הרה"ק בעל ה'שפת אמת' זי"ע את גודל חביבותם של הדורות האחרונים שמקיימים את מצוה סוכה בלא שדעתם משגת את אור השכינה ולבם אינו מרגיש את עוצם הקדושה אלא מקיימים את דבר המלך ודתו באמונה ובתמימות, וזה לשונו הצח (סוכות תרמ"ד): 'ואפשר כי בדורות הללו חביב ביותר לפניו יתברך מצות סוכה, שקראו בזהר הקדוש (ח"ג קג) 'צלא דמהמנותא', כי הראשונים הרגישו בחלות שם שמים על הסוכה וראו האושפיזין, ואנחנו אין אתנו יודע עד מה ועם כל זה אנו חסים בצלו כמאמר (צפניה ג יב) 'עם עני ודל וחסו בשם ה''. אחר כך ראיתי שגם אדוני מורי ורבי ז"ל [מרן החידושי הרי"ם זי"ע] אמר כעין דברים אלו, שנקרא עתה יותר 'צלא דמהמנותא'.

פ"ג מ"ו) 'אפילו יחיד שעוסק בתורה שכינה כנגדו', וכבחינת מה שאמר הכתוב (שמות כ, כד) 'בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך'.

אמנם, משחטאו ישראל בעוון העגל, אז אף שה' התרצה והשיב

להם את עננו, היה זה בנחית דרגא ממה שזכו קודם החטא, שהשראת השכינה לא היתה באופן פרטי אצל כל אחד ואחד בביתו ממש, כי בני ישראל כבר לא יוכלו שאת אור גדול כזה של השראת השכינה בבית ובכל המעשים בדביקות עילאה לגבוה, אלא עיקר השראת השכינה היתה במשכן העדות שניתן לכפרה על מעשה העגל, או בענן ששכן מעל אוהלו של משה שלא חטא בעגל, שאורו התפשט לכל ישראל, ש'בהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם' (שמות מ לו), ומשם שאבו ישראל ענן כבוד לתוך בתיהם, וכשנחסר להם יראת שמים וקרבת ה', אז 'והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה, והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה, וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אוהלו' (שם לג ז-ז) ומשם שאבו רוח הקודש וענן כבוד לבתיהם.

העננים גרמו לישראל, שלא עברו על איסור הוצאה בשבת

אחרי הודיע ה' אותנו כל זאת, שהיו ב' דרגות בענני הכבוד, א. של

יותר והאיר בכל אחד ואחד בניצוצי זוהר. ב. אחר קבלת תשובתם, שהיו בדרגת בעלי תשובה הפחותה ממעלתם של צדיקים (ברכות לה:), שהענן סָכַף עליהם אבל בדרגה פחותה מבראשונה, וכפי שיבואר הנה.

הנה נא הואלנו לדבר בראשית מאמרנו, שישראל זכו להיות פעמיים באהבה תחת ענני הכבוד, תחילה וראש בצאתם ממצרים, שה' הנחם במדבר בארץ לא זרועה והסתירם מזרם וממטר ומכל פגעין ומרעין בישין. ובשנית אחר שחטאו בעגל ונפלטו מענני כבודו, שאחר ששבו בתשובה שלימה, שב הקב"ה והכניסם בצילו וחזר לסוככם בענני כבודו. ומכל מקום לא ראוי זה כראוי זה, היינו, שאין ב' הבחינות בענני הכבוד שווים להדדי, שענני הכבוד שהשי"ת הקיף בהם את ישראל בצאתם ממצרים, היה בהם חיבה יתירה נודעת לכל איש ואיש, שמחמת שישראל הלכו אחר ה' במדבר בארץ לא זרועה, וקיבלו את התורה באהבת 'נעשה ונשמע' ובמסירות נפש ממש, אז גם ענני הכבוד הבהיקו אצל כל אחד באופן פרטי, והתקיים בכל יחיד ויחיד 'כי היכל ה' המה' (ירמיה ז ד), שהשכינה שרתה אצל כל אחד ואחד בביתו (סוטה ג: וברש"י ד"ה עם כל אחד ואחד) ביחידות ממש, כביטוי אהבה עזה של הקב"ה, על שקבלו את תורתו והלכו אחריה במסירות נפש, ואז התקיים בהם מה שאמרו חז"ל (אבות

נחשבים כדירת קבע שיחשבו כולם כעיר אחת, ואם כן ביציאה מאהלם ועד קצה המחנה, יש משום איסור תחומין. ותירצו בגמרא, שכיון שעל פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו (במדבר ט יח), נחשב ישיבתם כשיבת קבע וכל מחנה ישראל היה חשוב כעיר אחת. ולכאורה קשה לדברי הרוקח, מדוע הגמרא חמקה מלתרץ בפשטות, שכל מחנה ישראל היה רשות אחת מחמת מחיצות ענני הכבוד וכדברי הרוקח. ומכאן – דוחים האחרונים להדיא, שענני הכבוד לא נחשבו מחיצות ושלא כדברי הרוקח.

ברם לדברינו מיושבים דברי הרוקח בכפתור ופרח, שכן ענני הכבוד שמירי בהם הרוקח הם הענני הכבוד הראשונים שהיו ביציאת מצרים, והם אכן הקיפו את כל איש מישראל בפרטות כנ"ל, ולכן שפיר נחשבו למחיצות לכל בר ישראל באוהל הפרטי, ולכן נעשו צריפיהן דירת קבע ונחשב כל מחנה ישראל כעיר אחת, מה שאין כן ענני הכבוד שהיו לישראל במדבר אחר ששבו בתשובה מעוון העגל, הם לא היו לכל אחד בפרטות אלא לכל ישראל בכלליות, ולכן לא נחשב כל צריף לדירת קבע, וממילא לא נעשו כולם כעיר אחת. אם כן שפיר מקשה הגמרא איך יכלו אז בני ישראל לצאת מצרופם י"ב מיל בשבת, הלא יש בזה משום איסור תחומין.

קודם החטא שאז שרתה השכינה אצל כל אחד בפרטות, ב. דרגה פחותה, שה' השיב את הענן אחר תשובת ישראל שהיה בעיקר מעל אוהל מועד ורק יותרת ממנו נמשך על כל מחנה ישראל, יתיישבו דברי הרוקח (הלכות עירובין סי' קעח) שפירש את אומרם ז"ל (שבת פח:), שמחמת גודל היראה שהייתה במתן תורה נסו ממקומם י"ב מיל. שלכאורה קשה, אחר וקיימא לן שכולי עלמא מודי שבשבת ניתנה תורה לישראל (שם פז:), ושיטת רוב הראשונים, שיציאה מן התחום י"ב מיל בשבת הינה מדאורייתא (ראה תוס' חגיגה יז: ד"ה דכתיב). אם כן כיצד עברו ישראל על איסור תחומין בשבת, בצאתם י"ב מיל מן המחנה שהיה גדול כשיעור הזה (יומא עה:). וביאר הרוקח, שלא היה בזה איסור תחומין, כיון שהיו ישראל מוקפים בענני הכבוד והם היו להם למחיצות, ונמצא שכל המחנה היה כרשות היחיד ומותר היה להם לילך בכולו.

והקשו עליו (אמרי בינה שבת סי' לד), מדברי הגמרא בדוכתא אחרינא, שם מוכח להדיא, שמחנה ישראל לא היה חשוב כרשות היחיד מחמת ענני הכבוד, שכן אמרו חז"ל (עירובין נה:), שכשהוצרכו דור המדבר להיפנות לצרכיהם, היה עליהם לצאת מאחורי המחנה דווקא (דברים כג יד), ושאלנן, כיצד יכלו ישראל לצאת בשבת קודש מחוץ למחנה, והרי הם ישבו בצריפין, ויושבי צריפין אינם

שמושך לרע, ובוזה שעושים רצון ה' מפסולת גורן ויקב, חשוב הדבר כמסירות נפש ממש, שאנו כדאיים שה' ישרה לנו שכנינו עתה בזמן הגלות כעין אותו דרגה עילאה של קודם החטא.

וזה פירוש הכתוב 'בסכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכות', שכל אחד ויחיד מבני ישראל זוכה לישוב בסוכה, וממשיך הכתוב ואומר שאור הסוכה הוא כ'בהוציאי אותם מארץ מצרים', כמו אותם הענני כבוד שהאירו 'בהוציאי אותם מארץ מצרים' – קודם החטא שהם בדרגה גבוהה עוד יותר מן העננים שזכו אחר התשובה, כי כן היא המדה לזכות לפרי ואור גדול יותר, כשהפסולת סביב גדולה ומלאה - וכמבואר.

'ובזכות צאתי מן הבית הוצה', הסוכה מכניסה ברכה לבית

ביון שכך, שבישיבת סוכה זוכים לכעין היקף ענני כבודו באופן הנעלה שזכינו בשעת קבלת התורה, וודאי שהיא מביאה בכנפיה שפע רב, שיכולים לזכות להיות בדרגה שלים כעין שהיו ישראל במתן תורה^ה,

'בהוציאי אותם מארץ מצרים', הארת ענני הכבוד בסוכה, כשעה שיצאו ממצרים דייקא

אולי יוטב בעיני ה' לומר לדידן, שאחר שה' פורס עננו עלינו העושים זכר ל'בסכות הושבתי את בני ישראל', הרי שהענני הכבוד הנפרסים עלינו במצות זו, הם אותם ענני כבוד שהיה בראשונה, שכן, ה' מצרף למעשינו גם את ה'סוכות ממש', ורואה כיצד הדור הסובב הולך ומאבד עצמו לדעת בתועבות ואהבות פסולות, ואילו אנחנו בחירי ישראל עושים סוכות וחפצים בקרבתו, ומעידים שהוא הוציאנו ממצרים ותאבים לישועתו. ומה גם שאין ביכולתו להשכיך את עננו עלינו במקום אחד ושמשם יזרח עלינו אורו, כי 'מפני חטאינו גלינו מארצנו, ונתרחקנו מהבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו', ולכן הוא מאיר על כל איש ישראל בפרטיות ממש מענן קדשו כמו שהיה קודם החטא. ואל תקשה כיצד ניתן לקבל ולהשיג דרגה גבוהה כל כך אחר שחטאנו, כי כבר נתבאר, שהחטא עצמו היא יסוד המעלה, שכן על ידה מתברר עד כמה עצם קיום התורה אינו מובן מצד עצמינו מחמת חברת הגוף העכור

ה. בוא וראה פתגמין קדישין מאוצרו הטוב של מרן הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' זי"ע בשפע רב טוב רפואות וישועות שנשפע על ידי מצות סוכה, וזה לשונו הבהיר (להושענא רבה): 'במשנה פ"ב דסוכה (מ"ו) 'מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית' וכו'. הנראה לרמז בזה על פי מה שכתבתי כי על ידי שהיה

כי בסוכות הושבת את בני ישראל

בשם רב האי גאון), נזכה כולנו יחד, לראות בדברי הנביא 'ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת' (עמוס ט יא), 'ועלו מדי שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולחוג את חג הסוכות' (זכריה יד טז) במהרה בימינו אמן.

ולכנוס את שפע הקדושה שבסוכה לבתינו שבכל ימות השנה, לטוב לנו כל הימים, להתקשר אל ה' ולדבקה בו בכל עת.

יהא המקום בעזרנו, שבימים אלו בהם עתיד גוג ומגוג לצאת ולהביא לימות המשיח (טור סי' תצ

יושב בסוכה היא ממשיך השפעות טובות על כל השנה לתוך הבית שלא יחסר כלל. וזה גם כן מה שאמרו (סוכה כט.) 'מנא מיכלא חוץ לסוכה', פירוש כח הסוכה להמשיך שפע פרנסה לכל אחד ואחד גם חוץ לסוכה כאשר יהיה בביתו כל השנה.

ועוד כתב שם: "מצטער פטור מן הסוכה" (סוכה כה:), הנראה לי כי מצות סוכה היא לנו מחסה ומגן לכל בני ישראל להנצל מכל צרה ויגון. וזה פירוש 'מצטער פטור מן הסוכה' על ידי הסוכה יהיה פטור מכל צער. וזה גם כן 'חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה' (סוכה פ"ב מ"ד), שיהיו נפטרין מכל חולי ומכאוב ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף אמן.

1. בגודל סגולת מצות סוכה להמשיך נועם זיו שכינתו וקדושתו אל תוך הבית לכל ימות השנה לימדונו רבותינו הקדושים, וזה לשונו הבהיר של ה'שפת אמת' (סוכות שנת תרל"ז ד"ה מצות הסוכה): 'מצות הסוכה נותנת ברכה והארת קדושה לדירת האדם, וזה 'למען ידעו דורותיכם', כיון שהמצוה בדירה, נשאר ממנה ברכה לדירת האדם'.

וראה עוד את נועם שיחו של הרה"ק משינאווא זי"ע בענין זה (דברי יחזקאל לשמיני עצרת ד"ה בפיוט): 'על ידי ישיבת סוכה תתאה יוכל לזכות לזה כל השנה להיות מעבדי ה' העומדים בבית ה', ויזכה להסתופף גם בביתו אחר צאתו מן הסוכה תחת סוכה עילאה צלא דמהימנותא. וזה סיפר הפייטן בשבחן של ישראל שפונים מסוכה לביתם לישוב, והיינו ליישב שם בביתם בצל הסוכה, על ידי שלוקחין קדושת הסוכה עמהם לבית על ידי כן זוכין להסתופף גם כל השנה בצלא דמהימנותא, כמו שכתוב בשיר השירים (ב ג) 'בצלו חמדתי וישבתי'.

לעיני כל ישראל – בראשית ברא עבודתנו בעיקבתא דמשיחא

נעילת חג הסוכות תשפ"ג

אשר עשה והנה טוב מאד' שקאי על יצירת האדם (ב"ר ח, ה). ואנו אין לנו אלא לילך בדרך רבותינו שפתחו שער לה' ב'מעשה אבות' להורות לנו 'סימן לבנים', ליקח מדרכיהם תוצאות חיים לעבוד את אלהינו.

נתאוהו הקב"ה קודם בריאת העולם שיהיה עולם התיקון על ידי חטאו של אדם הראשון

במושכל ראשון המשתמע מפסוקי התורה, נדמה שהשי"ת ציוה את האדם 'מפרי עץ הגן תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו' (בראשית ב טז-יז) – שלא יאכל מעץ הדעת, ואדם הראשון במרד ובמעל המרה את פי ה' ואכל מן העץ אשר ציוה אותו אלהים לבלתי אכול ממנו, ובכך קלקל את מחשבתו של הקב"ה שחפץ בהשלמת העולם ללא חטא.

אין לנו השגה על גודל מעלתו של אדם הראשון ובחטאו

נתחיל דברינו בענין חטאו של אדם קדמאה שבהיותו קומה שלימה של כוללת נשמת בני ישראל היה לכולנו חלק בה, ושממנה התחיל כל עבודתנו ללקט ולהעלות הני ניצוצין קדישין שנתפזרו בין הקליפות, שכשישלימו עבודתנו הלז נזכה לביאת משיח בן דוד ולהתיקון השלם.

מראש כזאת נודיע בבואנו לעסוק בענינים מסוד כבשוננו של עולם – חטאו של אדם קדמאה, שאין לנו על עסק בנסתרות להבין ולהשכיל מה היתה כוונתו והשגתו של אדם הראשון – יציר כפיו של הקב"ה, ובודאי לא בחטאו¹. ומי יבוא ויפשפש במעשיו של מי שהתורה מעידה עליו שהוטב בעיני השי"ת, כמו שנאמר (בראשית א, לא) 'וירא אלהים את כל

ז. ומה לנו עוד כי נאמר (זו"ח ח"א כד., זוהר הקדוש ח"ג טו.) שאפילו רשב"י בבואו ללמוד עם חברי קדישא דיליה את חטאו של אדם הראשון, נגלה אליו אדם הראשון וביקש ממנו שלא ידבר מזה, כי מי יבוא בסודו. ואנו אין לנו רק ללמוד מוסר דרך עבורנו לשפר מעשינו.

האיש הימנה: מזוגו לי את הכוס לשותות. ותמזוג לו האשה כאשר אמר. כיון שנטל הכוס מידה, אמר לה: הרי זה גיטך. אמרה לו: מה פשעי. אמר לה: צאי מביתי שמזגת לי כוס פושר. אמרה לו: כיצד היית יודע שאני עתידה למזוג לך כוס פושר שכתבת הגט והביאתו בידך, אין זאת אלא שבקשת להתגולל ולמצוא עלילה לגרשני חינם.

כך - פתח אדם הראשון לפני הקב"ה ואמר: הרי התורה הקדושה היא חמודה גנוזה שיש לך עוד קודם שנברא העולם (שבת פח:), וכבר בה כתבת (במדבר יט יד) 'אדם כי ימות באוהלו', ואם אמת נכון הדבר שאני גרמתי מיתה לעולם, איך נכתב בתורה דבר שלא בא לעולם, על כרחך שמאז ומקדם עלתה מחשבה לפניך שהאדם שיסודו מעפר יהיה סופו לעפר, ואין עונשי של 'כי עפר אתה ואל עפר

אלא שהמעין בספרי הסוד ופרדס החסידות יביט נכוחות שאין הדברים כן, ואדרבה, בטרם כל יצור נברא, סיבב קורא הדורות בעצה ומזימה, שאדם הראשון לא יתאפק מלאכול מפרי הגן עד ליל שבת^ה, והעולם יצטרך בירור אחר בירור עד שיופיע ויתגלה כבוד מלכותו על כל העולם, ורק 'ביום ההוא' - לעתיד, 'יהיה ה' אחד ושמו אחד' (זכריה יד ט).

ולאלפינו עד היכן מגיעים הדברים, יהמו נא דברי המדרש (תנחומא פרשת וישב ד) הממתיק מגדים במשל למה הדבר דומה את דברי הכתוב (תהלים סו ה) 'לכו וראו מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם', משל לאדם שביקש לגרש את אשתו, הלך אצל כותב טפסי שטרות וקנה ממנו כתב גט. ויבוא האיש אל ביתו ויחפש עלילה על אשתו כדי ליתן גיטה בידה לשלחה מעמו. ויבקש

ת. יסוד נפלא זה גילו המקובלים, שאם אדם הראשון היה נוצר אכילתו וזיווגו עם חוה עד שבת קודש, הותר לו לאכול מן העץ, וחטאו היה שהקדים לטעום מן העץ ולהזדווג עם חוה קודם זמנו. ובספר ש"ך עה"ת (פרשת בראשית) הביא לזה סמך מדברי רבותינו במדרש (דב"ר ד ה): 'אמר רבי יצחק, למה הדבר דומה, למלך שאמר לעבדו אל תטעום דבר עד שאבא מן המרחץ. אמרה לו אשתו: טעום את התבשיל הזה שלא יהא מבקש ליתן לתוכו או מלח או מורייס. בא המלך ומצאו מטעם בשפתותיו, אמר לו המלך: לא אמרתי לך אל תאכל ואכלת. אמר ליה: מרי, שפחתך נתנה לי. אמר ליה המלך: ולשפחתי שמעת יותר ממני. כך אמר לו הקב"ה לאדם 'ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו' (בראשית ב יז), מה עשתה חוה האכילה אותו וכו', אמר לו הקב"ה: 'המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת' (שם ג יא). דאגב אורחיה אשמעינן, שלא נאסר עליו לעולם אלא עד שיבוא מבית המרחץ - עד שיבוא יום השבת.

מילי דמלכא

תשוב' (בראשית ג יט) עונש על מעשי, על בני אדם, להביא שהאדם ישוב אל אלא כסות עינים ו'עלילה אשר עשה האדמה אשר ממנו לוקח^ט.

ט. ב'עקידת יצחק' (שער כח) פירש, שלכן המשיל המדרש את הדבר לבעל שביקש מאשתו למזוג לו פושר והביאה לו צונן. וכלשונו: כי אפילו המחשבות הנוראות הכוללות אשר גזרה חכמתו שיהיו בעולם, הנה הוא תלה אותם במעשה בני אדם, כלומר, שמעשיהם סבבו אותם, עד שזה ממה שיביא לטעות ולומר שכשם שהענינים ההם היו הכרחיים כן סבותיהם היו מוכרחות כמשפט כל דבר הכרחי שאי אפשר לתלותו באיפשרי. והנה יהיה האדם אם כן מוכרח במעשיו. ולכן אמר האל יתברך בנעימות אזהרה 'לכו וראו מפעלות אלהים', כלומר, שאו לבכם קודש ולא טטעו בזה, כי זה היחס שהוא מייחס אלו הענינים אל פעולות האדם, דרך עלילה בעלמא הוא, שהמחשבות האלהיות ההן על כל פנים [-גם ללא מעשה האדם] בוא יבואו ולא יסבו בלכתם מבלי שיוכרחו מחמתן האנשים בחלקי פרטי מעשיהם כלל. [-והראיה לזה, כי] כמו שהאשה היא לא הוכרחה למזוג בפושר או צונן מפאת מחשבת בעלה שכיון לגרשה, וענין מזיגתה בפושר היתה עלילה ממנו לבד שאם לא נזדמן כך לא תחסר סבה אחרת או הרבה, וכולן היא אפשרי עליהן. עיין שם.

וכמובן שבענין זה קיימת גם השאלה הגדולה של בחירה וידיעה שנגעו בה רבותינו החוקרים כולם, ולא נבוא במגלת ספר זו להרחיב היריעה בענין זה, אלא נייתי ונחזי מענין זה מה שכתב אור שבעת הימים מרן ה'בעל שם טוב הקדוש', כיצד יתכן שעוד קודם שנברא העולם גזר השי"ת מיתה על בני האדם, וזה לשונו בפרשת וזאת הברכה (אות ד): הנה לכאורה יפלא בעיני כל, הלא התורה קדמה אלפים שנה קודם שנברא העולם (שבת פח:), ואם כן קשה, האיך נכתבו אז בהתורה כל הסיפורים הקדושים מעניני בריאת העולם, ומעניני אדם וחווה ונח ואבות הקדושים, ושאר דברים מן 'בראשית' עד 'לעיני כל ישראל', הלא עדיין לא נתהוו אז אלו הדברים. וביותר קשה הלא המיתה באה לעולם בשביל חטא אדם הראשון, ואם לא היה אדם הראשון חוטא לא היה מיתה בעולם (ראה ע"ז ד), וזה ידוע שהבחירה ניתנה לאדם, ואם כן האיך נכתבו בתורה מאז ומקדם עניני מיתה כגון 'וימת פלוני', או 'אדם כי ימות באוהל' (במדבר יט יד), והלא עדיין לא חטא אדם הראשון. ואף שהכל צפוי, מכל מקום הרשות נתונה וכו' (אבות פ"ג מט"ו).

אמנם האמת כן הוא, כי התורה הקדושה בבריאתה נבראה רק בתערובות אותיות, היינו אלו האותיות שישנן בתורתנו הקדושה מן 'בראשית' עד 'לעיני כל ישראל' לא היו נצרפים אז בצירופי תיבות כמו שאנו רואים היום כמו 'בראשית ברא' או 'לך לך מארצך' וכיוצא, רק האמת הוא שכל אלו התיבות מתורתנו הקדושה היו מעורבין בתערובות, ובכל עת וזמן שנתהוה איזה ענין בעולם, אז נצטרפו אלו האותיות ונתהוה צירופי תיבות ונתהוה סיפור זה הענין, כגון כשנתהוה בריאת העולם וענין אדם וחווה, אז נתקרבו האותיות זה לזה ונתהוו אלו התיבות

הראשון מסוף העולם ועד סופו, וכיון שסרת, הניח הקב"ה ידו עליו ומיעטו שנאמר (תהלים קלט ה) 'אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה'.

הנה אדם הראשון היה היסוד של כל הבריאה^א וכל הדורות מראש ועד סוף כלולים היו בגופו^ב (שמו"ר מ ג), כי ממנו כל יצור נוצר. ולפי ש'בצלם

אדם הראשון כלל בתוכו את כל הבריאה, וכח הקדושה היה מופשט בכל העולם

פתח דברינו יאיר בהתבוננות בדברי חכמים וחידותם, שהטמינו ברמז דבריהם סודות וענינים עמוקים על סדר תיקון ויסוד העולם, וכך אמרו בגמרא (תגיגה יב, סנהדרין לח): אדם

המספרים הענין הזה וכו'. ובזה מובן כי היתה מציאות של מיתה קודם ואין זה סותר מה היה אם היה העולם השלם, עיין שם עוד.

י. כפירוש רש"י (תגיגה יב. ד"ה אחור): 'אחור וקדם צרתני': שתי פעמים יצרתני, תחלה גבוה ולבסוף שפל.

יא. ראה בהערה להלן מה שנכתב בזה, והטעם שהוצרך הקב"ה לכלול בתוכו את כל הבריאה ביאר המהר"ל (תפארת ישראל פרק מז): כי אדם הראשון היה התחלה, ובכח התחלה הוא הכל לפי שהוא התחלה לכל. ומפני כך הראה הקב"ה לאדם דוקא הכל, מפני שהוא התחלה אל הכל וכו'. ופירוש דבר זה, אדם הראשון שהיה התחלה ובכוחו הכל, וידוע כי אדם הראשון יצאו ממנו כל המין מבני אדם, ומפני כך כלל המין שיצא מן אדם הראשון דומה אליו לגמרי, כי התולדה ראוי שיהיה דומה למוליד, עד כי כל המין נחשב כמו אדם אחד. ודבר זה ידוע, כי כלל מין האדם נחשב כמו אדם אחד.

יב. כמו שאמרו במדרש (שמו"ר מ ג): עד שאדם הראשון מוטל גולם, הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתיד לעמוד ממנו, יש שהוא תלוי בראשו של אדם, ויש שהוא תלוי בשערו, ויש שהוא תלוי במצחו, ויש בעיניו, ויש בחוטמו, ויש בפיו, ויש באזנו, ויש במלתין [-מקום הנזם]. וראה עוד אריכות בזה ב'שער הגלגולים' (הקדמה ו, הקדמה לו).

במהר"ל (תפארת ישראל פרק מז, חידושי אגדות סנהדרין לח): האיר, שלכך כתב במדרש שיש שהיו תלויים בשערו של אדם הראשון והיו שבחוטמו. שכפי שבגוף האדם ישנם איברים שאינם חיונים כמו שערות הגוף ויש את החוטם שהוא איבר שהשגמה תלויה בו, כן גם בנשמות שהיו תלויים באדם הראשון, יש מהם חשובים יותר ויש פחות. וכלשון ה'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת עקב): הנה כבר נודע דכל הנשמות של ישראל היו כלולין באדם הראשון כמו שאמרו חכמינו ז"ל: 'איפה היית ביסדי ארץ' (איוב לח ד) וכל אחד היה תלוי וקשור באדם הראשון. ויש כמה בחינות נשמות ידועות במעלה זו מזו, [-ש]אותן נשמות אשר היו אחוזים בראשו ובמוחו של האדם קדמאה, בוודאי הם גבוהים מאד, ומהם בגופו

מילי דמלכא

ש'אין אין עוד מלבדו, היתה שווה גם בארץ למטהי".

אמנם אחר עירוב טוב ורע שנתהווה מחמת החטא, מיעט הקב"ה את קומת אדם הראשון, ובא קלקול גדול שהשפעות הקדושה עלו למרום¹, ומעט מזעיר מן הניצוצות נדחו לקליפות הסטרא אחרא בעלמא הדין. ולא עוד אלא ש'עבדים משלו בנו' - שהקליפות שולטים על מקומות הקדושה, כפי שרואים בחוש שבמקום המקדש שהוא המקודש מכל, שולטים הישמעאלים והקדושה נסתרת מפניה.

אלהים עשה את האדם' (בראשית ט ו), היה אדם הראשון מוכתר בשלימות, ונשמתו - הנשמה הכוללת של הבריאה נמשכה מטבעה לרוחניות, מה שאיננו בנמצא אחר החטא כלל. וזה המכוון בדבריהם שהיה 'מסוף העולם ועד סופו', היינו, שכח האלוקות שבו, האיר באופן בהיר עד שלא היה דבר נעלם ומסתיר מלהשיג ש'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', ו'ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת' בשלימות כחדא, היינו, שהידיעה הברורה שיש בשמי השמים

ומהם ברגליו, וכפי בחינת האבר שהיה להנשמה בו אחיזה, כמו כן תגדל בחינת השכל להנשמה. דודאי בחינת אותן נשמות אשר היו כלולים בעקב של אדם הראשון, היו שפלים במדריגות מערך הנשמות אשר היו נאחזים בגופו ומכל שכן במוחו.

יג. ב'ייטב לב' (פרשת שמיני) פירש, שזה שאמרו ז"ל (ויק"ר כ ב) תפוח עקיבו של אדם הראשון היה מכהה לגלגל חמה. היינו, שגם עקיבו של אדם הראשון היה מזריח אלוקות עד שהיה מכהה את כח החמה.

יד. בנותן טעם להביא מה שכתב ב'אור המאיר' (דרושי שיר השירים) בשם רבו המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע: כבר זכרנו בשם המגיד זלה"ה שביאר מאמרם ז"ל (סנהדרין לח:) אדם הראשון היה גבוה מארץ עד לרקיע. ופירש, [-ש] כל כך היה בהזדככות ובהירות, עד שיכול לחבר שמימיות עם ארציות. והארכנו מזה במקום אחר והצורך לעניינינו, כי הנה מתחלה עלה ברצונו הפשוט לגלות אלהותו יתברך באמצעות קומת אדם הראשון וזכות גופו הטהור והקדוש. וכיון שחטא נתמעט קומתו וכו', וכיון שחטא ולא השרה קדושה עליונה על פרטי אבריו, ממילא לא יכול לגלות ולפרסם אלהותו יתברך על ידי קומת אדם הראשון שצפה בקדימת רצונו לגלות על ידי קומתו, וממילא חפיא ערלה על ברית עליון, היינו בחינת ההשפעה והתגלות פרסום אלהות שהיה ראוי להתגלות באמצעות תכונתו. וזהו מאמרם ז"ל (שם) משון בערלתו היה וכו', וזהו ערלה דחפיא על ברית. והכל עולה בקנה אחד. ואחר כך נתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב, ובאו האבות שלשה והתחילו להמשיך אלהותו יתברך ולגלות אורותיו בזה העולם, כל אחד ואחד לערך מדתו ואחיזת נשמתו בקומה עלאה.

לעיני כל ישראל – בראשית ברא

ט

מנין ובנין של בני ישראל בארץ הקודש, אבל מעת שחרבה עירנו ושמם בית מקדשנו, חבנו חובת גלות כמו שאומרים במוספי הרגלים 'ומפני חטאינו גלינו מארצנו', וגלויות ישראל הלכו מממלכה לעם אחר, בתחילה לבבל ולאחר מכן לשאר מקומות עד שגלתה תורה לארצות אירופה ומשם לאמריקה ואין עתידים לחזור יחדיו לארץ ישראל כחדא - עד זמן לעתיד שאז יקבץ ה' נדחי ישראל, ויקוים בנו דברי הנביאים 'ואני אקבץ את שארית צאני מכל הארצות אשר הדחתי אתם שם והשבתי אתהן על נוהן' (ירמיה כג א), 'והוצאתי אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפוצתם בם' (יחזקאל כ לד). ובוודאי שאין זה לחינם שמאז חורבן הבית נגזר על ישראל לגלות מארץ אחת לשניה, כי יכולנו להיות על אדמתנו גם ללא בית המקדש, אלא יש דברים וקשר בגו.

וכאמור זה כל עיקר עבודתנו להעלות את אותם הניצוצות מאשפתות ולהשיבם למקומם הראשון^{טו}, ובמהרה כאשר יושלם זה, אז יתקיים 'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים' (ישעיה יא ט) שגם 'בארץ' יתגלה דעת עליון - מלכותו יתברך.

בזמן שהיה בית המקדש קיים עיקר הדיורין היה בארץ הקודש, והטעם שגלו ישראל אחר החורבן עבודה נשגבה זו של תיקון העולם מחמת החטא, הוטלה על צאצאיו של אדם הראשון, שכל אחד תפקידו להתאמץ ביתר שאת ועוז, להעלות את הניצוצות המדובקים לנפשו מכל עפרות תבל ולהשיבם אל אבינו שבשמים.

ונרחיב הדבר ונבאר, עיננו הרואות דבר פלא, שבזמן בית המקדש, היה מקום מושבם של רוב

טו. כי כל נשמות ישראל שהיו מעולם ועד עולם כולם היו כלולין בנשמת אדם הראשון שהרי כל התולדות יצאו ממנו. וכשחטא אדם הראשון בחטאו נפגמו כל הנשמות שהיו כלולין בו. ועל כן 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא' (קהלת ז כ) כי כבר נפגמה אז וקשה לה לדחות הפגם מכל וכל. ואומנם, כי אף על פי כן לא יועיל אל האדם לתרץ עצמו בזה לומר כי בהכרח חטאתי מצד פגם אדם הראשון. כי הלא עבור זה שלחו ה' בארץ לתקן חטא אדם הראשון ולא לעוות על ידי זה. ומכל שכן אם יחטא האדם בעבירה יותר חמורה מפגמה שנפגמה, אז ודאי חס ושלום יקבל עונשו בכפליים. הא למה זה דומה לאחד שנותן כסף במעט עירוב סיגים בתוכו לאומן לתקנו להסיר מעט הבדיל והעופרת שישאר כסף מזוקק ונקי, והאומן מערבו יותר בסיגים עד שלא ניכר צרור הכסף, ודאי יקבל עונש גדול כי לא די שלא זיקקו אף קלקלו ביותר (באר מים חיים פרשת

(נשא).

מילי דמלכא

אף כשלא היינו שם, אבל משנחרב הבית התחילה עבודה חדשה של 'לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים' (פסחים פז:), שעלינו ללקט את הניצוצות שנפלו בכל המקומות ובכל הנפשות ולהעלותם¹.

דחיית הקליפות על ידי לימוד התורה וקיום מצות 'לא תעשה'

ובדי להשיג את מטרת הבריאה - לסלק את הרע ולגלות את הקדושה, נתן לנו הקב"ה שני מתנות טובות מבית גנזיו, שבהם יכולים לנצח את היצר ולהעלות את הניצוצות מצול דכיות, והם: לימוד התורה וקיום מצות 'לא תעשה'. כמו שגילו רבותינו

הגלויות במקומות רבים הם כדי להעלות משם הניצוצות הקדושות שנפלו במעמקי הקליפה

ושורש הענין, שלפי שבית המקדש הוא יסוד העולם וממנו הושתת העולם (ימא נד:), הן שהאדם הראשון נוצר מהעפר שבאותו מקום², והן העולם שהתרחב מאבן השתיה עד שאמר הקב"ה לעולמו די (חגיגה יב:). לכן, היראה שהיתה יוצאת משם (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה) הגיעה לכל חללי עלמא, כיון ושם הוא שורש וראשית כל היקום ומן המקום ההוא ישקו את נקודת חייהם. ועל כן, לא היינו צריכים לעבור ממדינה למדינה להעלות את הניצוצות שהתפזרו בין האומות ולהעלותם, כי האור שהיה יוצא מבית ה' האיר פני תבל ומלואה

טז. וזה לשון הזוהר הקדוש' (ח"א רה:): כד ברא קודשא בריך הוא ליה לאדם, אכניש עפריה מארבע סטרין דעלמא, ועבד גרמיה באתר דמקדשא לתתא, ואמשיך עליה נשמתא דחיי מבי מקדשא לעילא. וראה עוד שם (קל).

יז. כן כתב הא"ר הקדוש' (שער הפסוקים פרשת שמות): כי אדם הראשון היה כולל כל הנשמות, והיה כולל כל העולמות. וכשחטא, נפלו ממנו כל הנשמות ההם לתוך הקליפות, הנחלקות לשבעים אומות, וצריכים ישראל לגלות שם בכל אומה ואומה, ללקט שושני הנשמות הקדושות, שנתפזרו תוך הקוצים ההם, וכמו שאמרו חז"ל במדרש (ראה פסחים פז:): למה גלו ישראל בין האומות, כדי שיתוספו עליהם גרים וכו'.

וכן מצינו בא'הובב ישראל' (פרשת בא): אילו היו זוכים ישראל ועושים רצונו של מקום, היו יכולין לישב על אדמתן אדמת הקודש בהשקט ובטח, וכל הניצוצות הקדושות בכל מקומות מושבותיהם היו נמשכים מאליהם אל הכנסת ישראל ולא היו נצרכים לטרוח אחריהם, כי היה הענף נמשך אחר השורש, אך בעוונותינו הרבים שקלקלו מעשיהם ואין בהם שוב כח זה, ואף על פי כן השי"ת חס עליהם [-על הניצוצות] לבל ידח מהם שום נדח חס ושלום, והוצרך לפזר את ישראל בין האומות כדי שילקטו כל הניצוצות הקדושות אשר הם מפוזרים וכו'.

מנוול זה משכהו לבית המדרש, כי התורה היא סם מוות לכוחות הטומאה, שמכחשת את הרע ומגבירה בלב האיש הישראלי את הטוב ומצילתו מן החטא^ט.

הדרך הנוספת לשבר את הרע ולגלות כבוד שמים, הוא מה שקרא להם ב'זוהר הקדוש' בשם 'עתין' – שמירת המצות שהם עצות לקרבת אלהים, וביחוד מצות 'לא תעשה', שכשבא חלילה דבר עבירה לאדם והוא מחדש כנשר נעוריו להיות מושל ביצרו, בכח זה הוא מברר וממליך את השי"ת על העולם השפל, ומגלה לעין כל שהוא אינו הולך בשרירות לבו אלא ה' אתו בכל אורחותיו לומר לו את האסור והמותר, ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו.

יודעי סוד שעל ידי מצות תלמוד תורה מכחישים את כוחו של הסטרא אחרא, ודומה כאילו יוצקים עליו גחלי רתמים. וזה הטעם שהיצר מפתה את האדם ועושה כל טצדקי שבעולם לבטלו מלימוד התורה, ופעמים אף משקרו בהונאת דברים לעסוק בצרכים אחרים כמו חסד וכדו', כדי להטותו מלהניח ראשו בתורה. וזה סוד הכתובים (משלי כה כא-כב) 'אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך', שאם פגע באדם 'שונאו' הוא היצר הרע (סוכה נב.), 'ישקהו מים' - היינו תורה (תענית ז.), כי על ידי זה 'חותה גחלים על ראשו', ולא עוד, אלא שהקב"ה ממעל משלימו ביד האדם^י שימשול בו. ולכן אמרו חז"ל (סוכה שם) אם פגע בך

יח. כמו שדרשו שם בסוכה: אל תקרי 'ישלם לך' אלא ישלימו לך, שהיצר נמסר ביד האדם לעשות בו כגמולו הרע.

יט. נעתיק כאן מה שכתב ב'אור תורה' (ליקוטים) להגה"ק רבי יצחק אייזיק חבר זצ"ל תלמידו הגדול של מרן אדונינו הגר"א זי"ע: באבות דרבי נתן פרק טז [כתב] וזה לשונו: רבי שמעון בן אלעזר אומר: אמשול לך משל למה הדבר דומה, יצר הרע דומה לברזל שהטלוהו בתוך האור, כל זמן שהוא בתוך האור עושים ממנו כל כלי שירצו. כך יצר הרע אין לו תקנה אלא בדברי תורה שהוא כאש בלבד, שנאמר (משלי כה כא-כב) 'אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך', אל תקרי 'ישלם לך' אלא ישלים לך. הרי מבואר שהתורה מתקן חומר האדם שיהיה נמשך אחר דעת התורה ואחר רצונו יתברך, שלא יהיה שליטה ליצר הרע באדם, ועל זה נאמר (במדבר לא כג) 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר', כי באמת אי אפשר לו לאדם לעמוד נגד יצרו שהוא אש, כמו שאמרו בגמרא (קידושין פא.), חזי דאת נורא ואנא בשרא. ולכן אי אפשר להכניעו אלא באש של תורה שבזה נעשה כל גופו אש, ויכול לדחות אש דסטרא אחרא ממנו.

הנחת רוח במרומים מכל מצות עשה
 בהאי עלמא, אבל מכל מקום אין זה
 הוכחה שלימה על קבלת עולו יתברך,
 כי מצות עשה ברובם באים להוסיף
 ולא לגרע מרצונו של האדם, אולם
 בתת אדם רגשותיו למען שמו יתברך
 על ידי התחזקות ב'מצות לא תעשה',
 אין ספק שמראה ומגלה כי ה' אלהי
 ישראל מלך ומלכותו ככל משלה.

**יוסף הצדיק תיקן את חטאו של
 אדם הראשון, ולכן נסבב הדבר
 שירד לערות הארץ**

ערתה שנודע לנו כי אחר החטא
 הקדמון התפזרו ניצוצי
 הקדושה בעולם ועיקר הנחת רוח
 ליוצרנו הוא על ידי לימוד התורה
 ושמירת מצות 'לא תעשה', עיננו
 לנוכח יביטו שזה היתה עבודתם
 הנשגבת של אבותינו הקדושים אברהם
 יצחק ויעקב, שכיון שהוטלה עליהם
 המלאכה לתקן חטאו של אדם
 הראשון, לכך אנו מוצאים בהם שהיו

משל למה הדבר דומה, למלך אשר
 שם חק ומשפט במלכותו
 וביקש לדעת האם דבריו נשמעים בכל
 מדינות מלכותו. מה עשה, יצא ובא
 לו בבגדים פשוטים והסתובב בין העם
 לשמוע את אשר בלבם אליו. וילך
 למסעו, וירא איש עני הלך וביקש
 ממנו לעשות דבר האסור על פי דינא
 דמלכותא ואף הציע לו עבור זה מעות
 הרבה. וימאן האיש ויאמר: לא אוכל
 לעשות כדבר הזה, כי רע הוא בעיני
 מלכי, וחטאתי לפניו כל הימים. הנה
 זה האיש בודאי תפן את המלכות
 והראה כי המלך יושב על כסאו
 ברמה. ובודאי שיש למלך נוחא ממנו
 עוד יותר ממה שהיה מצווהו לעשות
 דבר מה והיה עושה, כי הלה הוכיח
 במעשיו שנכון לכו להתגבר על
 רגשותיו ורצונותיו שלא להמרות פי
 המלך אשר ציוה שלא לעשות כן
 במקומו.

בן הדבר גם בקיום מצות 'לא תעשה',
 שאף שמי יבוא למלל ולפלל גודל

כ. אבות העולם תיקנו את חטאו של אדם הראשון שהתגלגל בהם, כך הובא פעמים
 רבות ב'זוהר הקדוש', וזה לשונו במקום אחד (ח"א קב): **אדם אתנטע בתלת אבהן
 ואצטריף ואתלבן בהון ואשתרש בשרשוי ואצלח.** וראה עוד ב'תיקוני זוהר' (תי'
 כו עב).

וכן אמרו במדרש (ב"ר יד ו): **'האדם הגדול בענקים'** (יהושע יד טו) - **זה אברהם,
 למה קורא אותו 'גדול' שהיה ראוי להבראות קודם לאדם הראשון, אלא אמר
 הקב"ה: שמא יקלקל ואין מי שיבא לתקן תחתיו, אלא הרי אני בורא את האדם
 תחלה שאם יקלקל יבא אברהם ויתקן תחתיו.** אמר רבי אבא בר כהנא: בנוהג
 שבעולם אדם יש לו קורה שופעת היכן הוא נותנה לא באמצע טרקלין כדי
 שתסבול קורות שלפניה וקורות שלאחריה, כך למה ברא הקב"ה את אברהם

יט ד"ה קח), ולא עוד אלא שגירה עליו הקב"ה את אשת פוטיפר ששידלה אותו באופן קשה עד מאד לבוא אליה ולהיות עמה (יומא לה:), ועל ידי שהתגבר ועמד כנגדה במיאון שלם והזכיר שם שמים על פיו באומרו 'ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים' (בראשית לט ט), העלה ניצוצות רבים להביא את העולם לתיקון השלם.

ולפי שזכה יוסף הצדיק לקרב את העולם למלכות ש-די, על כן נקבע שמו מאז לדורות כ'יוסף הצדיק' – צדיק יסוד עולם דאחיד בשמיא וארעא (תיקו"ז הקדמה ט), כי בניסיונותיו והתגברותו זכה לרומם עפרות תבל ולקרב השלימות שיהיה במהרה ב'יום

נוסעים ומתהלכים בארץ ובונים מזבחות לקרוא שם בשם ה', לפי שבהילוכם בקודש פעלו להרים את ניצוצי הקדושה שנגזלו ביד הקליפות ולהביאם לשורשם.

'ואלה תולדות יעקב – יוסף', דבר זה של העלאת הניצוצות בעולם על ידי קיום מצות לא תעשה, מצינו בייחוד אצל יוסף הצדיק^{כא} שהמשיך את דרכם של האבות הקדושים לבני בניהם^{כב}, שעליו היתה מוטלת עבודה זו של ברור הניצוצין קדישין בדרגא עילאה, ולפיכך, עוד בעודו נער התגלגל הדבר שנמכר לערות הארץ - ארץ מצרים שמעשיהם היו מקולקלים יותר מכל האומות בענינים שבקדושה (רש"י ויקרא יח ג ד"ה כמעשה, שם בראשית יב

באמצע הדורות, כדי שיסבול דורות שלפניו, והדורות שלאחריו. אמר רבי לוי: מכניסין את המתוקנת לבית של מקולקלת, ואין מכניסין את המקולקלת לבית של מתוקנת.

כא. וכלשון ה'של"ה הקדוש' (מסכת פסחים מצה עשירה דרוש שישי): **אברהם יצחק ויעקב יוסף תקנו חטא אדם הראשון.**

כב. ב'אור החיים הקדוש' (בראשית מח ו) כתב: **והוא מאמרם ז"ל** (זוהר הקדוש ח"א קפ.) **כי יוסף הוא בחינת נפש יעקב.** והוא שרמז הכתוב באומרו (בראשית לז ב) **'אלה תולדות יעקב יוסף'**. והוא אומרו (תהלים עז טז) **'בני יעקב ויוסף' וכו'.** ועל פי הקדמה זו יתיישבו כל הדקדוקים, כי יוסף הוא בחינת יעקב ובמדרגת אב לשבטים יקרא, כרשום גם כן באומרו **'בני יעקב ויוסף'**.

כג. וכן בכל עת היותו במצרים - הן בימי טובה והן בימי רעה קיים יוסף הצדיק 'שמני אלהים לאדון לכל מצרים' (בראשית מה ט) שהזכיר שם שמים על שפתיו, עד שאף בעומדו לפני פרעה שורש הקליפה, לא חש מלומר לו 'האלהים יענה את שלום פרעה' (בראשית מא טז). כי היצר הרע מצדו ביקש להורידו לעברי פי פחת, אבל הוא נתאזר בעוז לעמוד נגדו וידע שיש בכל דבר ניצוץ קדוש המחייבה שמצפה אליו, ולכן זכה להיות בחינת מרכבת המשנה של כסא הכבוד.

תעשה ובייחוד של עניני קדושה הם שנים הבאים כאחת, שכפי מה שנשמרים בקדושה ובטהרה ומשברים היצר, כך אפשר לזכות למעלות התורה. וכתבו ספרי הקודש רמז לזה ממה שאמרו ז"ל (חגיגה יב:): שסביב לכסא הכבוד יש 'חושך' 'ענן' ו'ערפל', ואחר שלושתם הוא 'מראה כבוד ה' כסא כבוד ממעל'. וראוי להתבונן, האם לא נאה שסביב למקום מושבו של הקב"ה יהיה אור גדול. רק שג' אלו 'חושך' 'ענן' ו'ערפל' רומזים להסתרות וקליפות קשות מאד, ובאו לאלפינו בינה, שרק מי שמתגבר על יצרו בכל כוחו ואינו נופל בטיט היון של אותן הקליפות, יכול להגיע להשגה העליונה בתורת ה' ולזכות על ידה לראות פני ה' בכח זה שמוציא בלעם מפיהם ומעלם לקדושה.

והנה שלימות השגה זו מצאנו ברבי עקיבא, שבכח התגברותו על יצרו הקשה^כ ועל שהתהלך בתום לבבו אף על פי שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל (ברכות סא:), זכה לבטל את ג' הסתרות ולהגיע למקומות עליונים, עד שנכנס בשלום ויצא בשלום בפרדס (חגיגה יד:), וזכה להיות שורש כח תורה

שכולו טוב' ללא עירוב רע כלל שהשמים והארץ שניהם יעידו כי ה' הוא האלהים כמו שהיתה קודם חטא אדם הראשון.

מערתה יובן כיצד זכה יוסף הצדיק שהיה אך אברך – רך בשנים (כ"ר צ ג) ליקר וגדולה שהיה השליט על ארץ מצרים ועל כל העולם כולו שבאו לשבור אוכל משם (בראשית מא נז). ולא עוד, אלא שפרעה עצמו הכפיף עצמו אליו והיה אומר 'לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו' (שם פסוק נה), שכאשר יוסף הצדיק עמד בניסיונות וקידש שם שמים בסתר, אזי העלה את כל הניצוצות שהתפזרו שם, ובאו כל המקומות הללו לסטרא דקדושה, ולכן הוא מושל על כל ארץ מצרים כמידת הצדיק שמקשר שמים וארץ לעשות גם מן הארץ שמים, שבשניהם תהיה אותה בחינה של 'שמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך'.

רבי עקיבא ורשב"י המשיכו את עבודתו של יוסף הצדיק בכח קדושתם ושקידתם בתורה

אבן, שני הדברים הללו - לימוד התורה ושמירת מצות לא

כד. וכמו שכתב ב'סידורו של שבת' (ח"א שורש ו ענף ג עלה יד): והענין הזה היה דרגת התנא רבי עקיבא שהבאנו למעלה כי הוא היה בן גרים ונולד בטבע ומזג רע למאד עד שאמר 'מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור' (פסחים מט:). בחינת קליפה קשה - חמור נוער, ואחר כך בעזרת ה' עליו היפך עצמו מעבר אל עבר, והיה נהנה מיגיעי כפו שהיה יגע וטרח למאד, עד שהעביר על כל מדותיו הרעים

כי מסירות נפשו להציל כל הקליפות הנפזרות אף בעמקי שאול, הביאתו לזכות למדרגות עליונות כל כך ש'ברוך הוא מפי עליון' וזוכה לראות תמיד באספקלריא המאירה אף ללא רשות (סוכה מה:): וכפי שמשורר עליו 'נעשה אדם נאמר בעבורך' שהוא בבחינת אדם הראשון קודם חטאו.

ובאשר אמרנו - שההתגברות על היצר היא זו המביאה בכנפיה הצלחה בתורה, כן ראינו גם בזמננו, ודכירנא מעשה רב בזקיני הגדול גאון ישראל וקדושו רבי שמואל הלוי וואזנר זי"ע בעל 'שבט

שבעל פה^כ. ושמו מעיד עליו שנקרא 'עקיבא בן יוסף', שהמשיך עוד חוליה של זהב בדרכי האבות הקדושים ויוסף צדיקא לקרב את התיקון השלם על ידי בירור הניצוצות.

עבודה נשגבה זו המשיכה גם בתלמידו של רבי עקיבא הוא ניהו רבי שמעון בר יוחאי, שדייקא מתוך שהיה נרדף מפני המלכות וכיתת את גופו במערה י"ג שנים, בכח זה זכה להשגות נפלאים עד שהשלים נפשו ותיקן את חלקו בחטאו של אדם הראשון^כ ו'עשה שבעים תיקונים ותיקן במ העליונים',

---

להפכן לטוב לעשות עמהן טובות, ומה שהיה בדרגת החמור עסק אחר כך בתורה ונעשה בבחינת 'ששכר חמור גרם' (בראשית מט יד).

כה. יסוד זה האריך בו עד אין שיעור בספרי הכהן הגדול מלובלין זי"ע, ושורש הדברים הוא מ'לקוטי תורה' להאר"י הקדוש בספר עובדיה. והא לך לשונו של ספר 'עשרה מאמרות' להרמ"ע מפאנו זצ"ל (מאמר חקור דין ח"ה פרק יא): **כי כשם שנפש משה רבינו ע"ה היא ממצב התורה שבכתב ונקראת תורת משה, כך נפש רבי עקיבא ממצב התורה שבעל פה ונקראת על שמו לפי דעתנו, שהרי: סתם משנה רבי מאיר, סתם תוספתא רבי נחמיה, סתם ספרא רבי יהודה, סתם ספרי רבי שמעון, סתם סדר עולם רבי יוסי וכלהו אליבא דרבי עקיבא (סנהדרין פו).**

וראה ב'מגלה עמוקות' (פרשת ויצא) על הפסוק (בראשית כט ז) 'השקו הצאן' שהוא מכוון על סוד תורה שבעל פה, שבתבית 'לכו רע"ו', הראה להם סוד תורה שבעל פה, ש'רעו' הוא ר"ת ר'בי ע'קיבא ו'חביריו.

כו. ה'מהרש"א' (חא"ג ב"מ פד: ד"ה אשכוחה) דרש, שזה שאמרו בגמרא (שם) שבשעת מיתנו של רבי אלעזר בן רבי שמעון מצאו על פתח המערה נחש שלא הניח לקוברו במערה, עד שאמרו לו: עכנא עכנא פתח פומיך ויכנס בן אצל אב. שחכמי ישראל השיבו ואמרו למקטרגים, שרבי אלעזר ראוי לשכב בקברות אבותיו, ומת רק בעטיו של נחש, לפי ששניהם הוא ואביו תקנו בשלימות את חטאו של אדם הראשון על ידי הצער שהיה להם במערה, והוודו ונענו להם מן השמים כי אמת בפייהם.

מילי דמלכא

ספסלי בבי מדרשא, וריבוי התורה בדורנו הוא כפי שלא היה מימי קדם, מי מילל ומי פילל בימים עברו שכל מי שלבו חפץ יוכל לשקוד על דלתי תורה ויראה, להיות ספון בתיבת תורה ותפלה - הם היכלי קודש הקיימים היום בכל פנה ופנה. ברוך ה' בכל קהילות הקודש ישנם מסגרות לחיזוק התורה, וקול התורה הולך וחזק. וכפי שכתב הרה"ק מקאמרנא זי"ע (היכל הברכה שמות קלג. ועוד) שעיננו הרואות שריבוי התורה בדורות האחרונים הוא הרבה יותר ממה שהיה לפניו, כמו התגלות ה'זוהר הקדוש' וספרי הסוד ותורת החסידות שהתפשטה לדור עני ולא לדור דעה. וידועים דברי חכמינו במדרש (שיהש"ו ד ו) 'צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקים שהעמידה לי בבנינה'.

נוסף על זה שבצד מה, לימוד התורה כיום הוא יותר במדרגת 'לשמה' מבעבר, שאם בעבר היו אנשים שהתייגעו ללמוד כדי להשתמש בכתרה של תורה להיות רב, שוחט וכדו' במקומותיהם, הרי שהדבר הזה אינו קיים היום, וכל מה שיהודי פותח ספר, הוא לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו ולעשות 'כאשר ציוני ה' אלהי'.

הלוי, שהיה נצרך פעם בעת זקנותו לצאת מביתו והוא השתדל לדחות ולא לעשות את הדבר. שאלהו תלמידיו ואנשי ביתו אשר חרדו לכבודו מדוע הוא אינו ממחר לצאת ולעשות את המבוקש, ומבקש לדחוק את הקץ. ויען להם באומר ודברים, 'כיצד אני יכול לצאת לרחובה של עיר, שמירת העיניים מה תהווי עלה'. ובודאי שאותו גאון וצדיק לא היה נחמד על נדנדוד חטא וללא ספק היו דואגים לו אנשי שלומו בשמירה מעולה, רק שהיראה עילאה שחפפה בצילו שהתהלך בתום לבכו ש'את אלהים אני ירא', הביאתו להדיר רגליו ולחשב חשבונו של עולם בכל עת מצוא להיות 'איש טהור ובדרך לא היה'. ולפיכך זכו אותם קדושים להיותם כלי מחויק ברכה ולענוד לראשם את כתרה של תורה, כי ה'משמרת למשמרתי' שעשו וגרמו לעלות את העולם השפל לקראת האלהים, הנביא אותם לרוממה שנפתחו להם מעינות חכמה להשקות את העדה באור תורתם וחכמתם¹.

עיקר ניסיון הדור - שמירת הקדושה

ולדידן ייאמר, אנו עומדים כיום במצב שברוך ה' איתרבי

כו. ולכן כיון שלימוד התורה והשמירה בקדושה אחוזים זה בזה, לפיכך קודם הגאולה צריכים לשמור על קדושת ישראל ביתר שאת ועוז, כי לעתיד יתקיים 'תורה חדשה מאיתי תצא' (ויק"ר יג ג), והתנאי לקבל מאורה זו תורה יהיה רק על ידי אחזתיו ולא ארפנו - יראה פשוטה.

לעיני כל ישראל – בראשית ברא

כו

ונפרש הדברים, כבר התבאר שהטעם שגלו ישראל ממקומם, היה כדי לרומם ולנשא את הניצוצות הקדושות שנפלו במעמקי הקליפה במקום גלותם, ולכן כשתיקנו והשיגו את המבוקש, גלגל השי"ת שהמלך או מוצאות הזמן יביאום שילכו בגולה אחר גולה למקום אחר כדי להשלים שם את הנצרך תיקון. אלא שרבים הם המקומות בעולם שלא עבר שם איש, או שיש מקומות קשים עד מאד שאם יבואו לשם בני האדם הם עלולים ליפול שם יותר ממה שיכולים לעלות את אותם הניצוצות, אמנם לא נוכל להתעלם שגם אותם מקומות צריכים העלאה ותיקון, וכמו ששפתינו עוז תרננה בימים הקדושים בבקשה ש'ויאתיו כל לעבדך', שגם באיים יספרו צדקותיו של הקב"ה ויתנו לו כתר מלוכה.

מה עשה הקב"ה בדור האחרון - בשפעמי משיח כבר נשמעים וצריכים לגמור את עבודתם של הראשונים לקבל מלכותו ברצון, נתן עצה בהמה להוציא אל הפועל את הכלי הנקרא 'אינטרנעט', שבאמצעותו כל העולם נהיה אחד, שבכל מקום יודעים מהנעשה והנשמע בכל קצוות תבל, והעולם כולו נהפך להיות כמו 'כפר קטן' שיודעים ומבינים ויכולים להיות שייכים למקום אחר אף אם מתגוררים בפועל במקום מרוחק ממש, שיכולים לשבת בארצות המערב ולעשות פעולות מסחר וקשרי ידידות

אולם דבר זה חסר אצלנו והוא היראת שמים פשוטה והתמימות של הדורות הקודמים. בדורנו אנו, גדול עד מאד העירוב טוב ורע, ושמירת הקדושה הוא הניסיון הגדול ביותר, ועלינו לאזור כח וגבורה לעמוד בפרץ, כי לולי היראת שמים לקיים את מצות לא תעשה, אף התורה שבידנו אין לה חשיבות, ואדרבה היא הולכת לחיצונים, כמו שאמרו בגמרא (שבת לא.) ובמדרש (שמו"ד ל יד) 'משל לאדם שאסף את תבואתו מן השדה ולא הניח עמה קב חומטין לשמר את התבואה, שאומרים לו לאיש זה: מוטב שלא העלית את התבואה מעכשיו שהעלית לחינם, כך אתה מוצא אדם שונה מדרש הלכות ואגדות, ואם אין בו יראת חמא אין בידו בלוס'.

ההתנזרות מכלי הטכנולוגיה היא המלכת ה' בכל העולם

באמור, עיקר הניסיון בזמננו הוא ההתחזקות הקדושה ובייחוד בעיני קדושה שהם מורידים את הקדושה לארץ, ולא להיכשל חלילה בהיפך שזה גורם ל'יראה כך ערות דבר ושב מאחריך' (דברים כג טו). ולפי שחובתנו בעולמנו להרכות כבוד ה' בהעלאת הניצוצות שהתפזרו על פני תבל ומלואה, לכן עשה ה' דרך מיוחדת לרוממם, והוא על ידי ההתנזרות מה'אינטרנעט' וכלי המשחית הדומים לו.

היה מציאות כזו של הנאה ממעשה עכו"ם הגרים במדינות אלו, הרי שהיום הפיאות והבגדים באים ממקומות אשר מעולם לא היה לשום יהודי שום שייכות למקומות אלו. וממילא כנ"ל כשאנו נזהרים מללבוש פיאות שאינם כפי רוח התורה ומהרה בתקנת בנות ישראל הכשרות או כשנזהרים מללבוש בגדים שאינם צנועים ואינם כפי שהיה נהוג אצלנו מדור דור בצניעות ללא שום מכשול, ומלבישים רק בגדי צניעות כראוי וכנכון על פי דת יהודית בכך מעלים את הניצוצית משם ומתקנים אותן מקומות וכנ"ל.

ובכך יתפרש סמיכות סוף התורה 'לעיני כל ישראל' – לתחילתה 'בראשית ברא', שמי שמקיים 'תנה בני לבך לי וענייך דרכי תצרנה' (משלי כג כו) – שמקדש עיניו מכל רע, זוכה לחדש את העולם במלכות השי"ת מחדש 'בראשית ברא', ולכן אומר הקב"ה 'אי יהבית לי לבך ועניך אנא ידע דאת לי' (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה) שבנקודה זו מתברר באופן הנעלה ביותר ש'את לי' שיש מנהיג לבירה.

כמובן ואין צריך לומר שישנם הזקוקים לצורך פרנסתם

עם אחד הנמצא בארצות אפריקה וכדו' - מקום שלא הציגה שם כף רגלו של איש ישראלי.

ופעולה זו היא עצה עמוקה של הקב"ה, שבמקום שנצטרך לעזוב את ביתנו ולהסתובב בנתיב לא ידעו איש וכולי האי ואולי נצליח לדומם את הנפילים אשר בארץ, עשה ה' חסד עימנו שנחשב לנו כאילו אנו במקומות הללו שהרי ביכולתנו להיות שם על ידי ההשתמשות בכלים האסורים, ובוה שהארם עוצר ומונע את עצמו מלמלא סיפוקו מחדשות לבקרים מכל כנפות הארץ, הוא גורם לעליית אותם המקומות ולהשיבם אל אביו שבשמים, וזהו תיקונם של המקומות האלו, המניעה והחומה סביב שלא להתקרב אליהם^{כח}.

ובענין הלז מצינו גם בענין הפאה נכרית שברובם באים ממקומות אפלים בעולם - ממש עולם התחתון, שהעניות שם גדולה עד מאד, עד שבנות המקום ההוא מוכנים לגדל את שערותיהם בכדי למוכרם בכדי להביא אוכל לפיהם. וכמו כן בענין בגדי נשים שתפורים ובאים כהיום ממקומות נידחים ומדינות רחוקות ועניות, ואם בזמן העבר לא

כח. וכפי שכתב ב'שפת אמת' (פרשת שמיני שנת תרל"א ועוד): ונקרא 'חיה אשר לא תאכל' (ויקרא י"א מז), כי חיות הסטרא אחרא הוא זה שדוחין אותה, שנתרבה כבוד ה' על ידי התגברות האדם נגד היצר הרע שלא להתדבק בסטרא אחרא, וזה הוא 'חיותו' [-ש'החיה' היינו החיות שלו, הוא על ידי ה'לא תאכל'].^{כח}

לעיני כל ישראל – בראשית ברא

כט

שלו - של היצר הרע, שאז יוקל לו לאחוז בקשר איתן לעמוד מול היצר ותחבולותיו.

ולא רחוק לומר על פי מה שאמרו בגמרא (סוכה נב.) שגם לעתיד לבוא ישבו גברים ונשים בנפרד - 'וספדה הארץ משפחות משפחות לבד משפחת בית דויד לבד ונשיהם לבד משפחת בית נתן לבד ונשיהם לבד' (זכריה יב יב), שיהיו בבני ישראל שני דרגות, יהיה את אלו ששמרו עיניהם וזכו לקדשם על ידי קיומם בחידור מצות לא תעשה של 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' (במדבר טו לט), - והם יזכו לראות את האור הגדול שיבחיך מבית המקדש, ויפקחנה עיניהם לראות כי גם בעת הגלות לא היתה כלל שליטה לחיצונים על מקום המקדש, והכל היה כסות עינים כידוע ומבואר, אבל אותם אנשים שהם 'מחוברים' לבלי המשחית מן הסתם ישבו בביתם 'ויתחברו דרך בלי תקשורת האלו' לבית המקדש, והלא עיניהם יטחו מלראות את הקדושה הגדולה שתפציע מבית המקדש, והמקום יראה להם כבית מטבחים ללא קדושה עילאה.

עתה יחשב אדם חשבונו של עולם, האם אני רוצה להיות מצדיקי האמת שיראו עיניהם וישמח לבם בישועתו של מקום ויגיעו להשגה עליונה של ראיית פנים בעזרה באור פני מלך חיים, או שמא יאבד תוחלתי על ידי הכלים הללו להישאר דבוק

להשתמש בתקשורת הזו, אבל גם אלן, חלילה להם מלהיגרר אחר תאות היצר להכשילם במראות אסורות ובדברי ליצנות ולשון הרע, והם דומים למי שנכנס למקום סכנה, שנצרך שמירה מעולה ביותר. ולכן עליהם לבקש חסימה טובה [-פילטער] למנוע מהם להיכשל בדבר איסור - ולקלקל בזה את עצמם ואת תיקון המקום ההוא על ידי שמועה או ראייה אסורה מהנעשה והנשמע שם.

'באורך נראה אור' – אותם

שנשמרים בקדושה כראות, הם יזכו לראות באורו של משיח

אכן, כולנו בני איש אחד נחנו, והתאווה אינה פוסחת על אחד מאיתנו, וכל אחד אוהב לדעת מה נעשה ונשמע כטבע האדם שיצרו מתגבר עליו ומפתהו, אבל עלינו לזכור כי כמו שבעת פירכוס הבהמה היא משתוללת כדי להציל את נפשה, כן גם הסטרא אחרא מפרכס עתה ומפליא לעשות דברים אשר לא עלו על הדעת מימי קדם, והכל הוא כי קרוב יום שהקב"ה הולך לשוחטו ולהענישו על אשר החטיא את בניו, ועלינו לזכור היטב מה שפרשו צדיקים בגמרא (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע וכו' ואם לאו יזכיר לו יום המיתה. שלא הפירוש רק שיזכור שהרוח תשוב אל האלהים, אלא שיאמץ לבבו ויזכיר ליצר הרע הבא אליו את יום המיתה

מילי דמלכא

עונשין ועול גדול על צווארנו, אלא בהם ניכר ביותר ש'ה' צדיק יבחן' ומנסה אותנו רק היותו מאמין בנו שבדאי נצליח להציל שארית יידידות מרדת שחת.

ומוטל עלינו לשמוע לקול דמי אבותינו שנשפכו כמים על קדושת שמו יתברך, ומהם רבבי רבבות ב'שנות ראינו רעה' שפשטו צוואריהם על גבי המזבח אשר צועקים אלינו מן האדמה: אנו מסרנו נפשנו לקיים 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב לב) להתוודע ולגלות כי הוא מלך על הארץ, כלום מה מבוקש מכם, לשמור על האברים בטהרה וללמוד תורה בשקיעות - להביא לימות המשיח בתיקון השלם שעמלנו, אל נא תבטלו את מסירות נפשנו, לסור מעם ה' לתור אחר העין רואה והלב החומד. ואנו אין לנו אלא לילך בנתיבותם שיהיה שם שמים מתאהב על ידינו ויאמרו הבריות 'ישמח ה' במעשיו', עדי יקווים במהרה הייעוד המקווה יתגדל ויתקדש שמיה רבה בעלמא'.

בקליפות נוגה של עירוב טוב ורע, ואהיה מאותם ש'עינים ולא יראו' בהתגלות הגדולה של 'כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח' (ישעיה ס א).

לשמוח ולהודות על קיום מצות 'לא תעשה' כפי ששמחים ומוודים על קיום מצות עשה

על כן לא נירא בהמיט ארץ כשמגיע לנו נסיון, ואדרבה צריכים לגשת אל הקודש בשמחה וגיל, ולייקר בעינינו שהקב"ה רואה אותנו כנאמנים לו שכוחנו במותנינו לנסותנו הנשמור מצוותיו אם לא, ועמידתנו איתנים מעלה לפניו תענוג עצום כאישים ונחוחים ומברר הטוב מן הרע. ולא קל וחומר הוא, ומה אם לפני מצות עשה שהנאתה במרום מועטה משל זו אומרים 'לשם יחוד' ומכינים עצמינו ככל לב ונפש בהודאה על 'שקדשנו במצוותיו וציונו', על אחת כמה וכמה שעלינו לשבח לארון הכל אם אינה לידנו לקיים מצות 'לא תעשה' שעלינו להללו ולשבח ולספר הודו. ואין אלו

פטרונני המכון

יו"ט סוכות תשפ"ד

פטרון יו"ט סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי יואל פעדער הי"ו

פרנס יו"ט סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

**הרה"ח רבי ראובן חיים
סאבעל הי"ו**

תומך יו"ט סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי שמואל זאב סטרולאוויטש הי"ו

לזכות רפואתו השלימה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**זכות הגדול של זיכוי הרבים
תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב**

לנדב ולהנציה נא לפנות

למס' 347-661-3245

או ע"ד אימייל toraskosov@gmail.com

פטרונאי ופרנסי המכון

לחודש תשרי תשפ"ד

פטרון ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי שלמה זלמן קליין הי"ד

ראש הקהל דקהלתינו

לעילוי נשמת חמותו האה"ח **אלטא טעמא** בת ר' יצחק ע"ה
נלכ"ע ערב ראש השנה תשע"ג

פטרון יום כיפורים

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי יצחק מרדכי

פאללאק הי"ד

פטרון יו"ש סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי יואל פעדער הי"ד

פרנס יום כיפורים

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי אהרן גרויז הי"ד

פרנס ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי מרדכי איינהארן הי"ד

פרנס יו"ש סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי ראובן חיים

סאבעל הי"ד

זכות הגדול של זיכוי הרבים
תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

לנדב ולהנציח נא לפנות

למס' 347-661-3245

או ע"ד אימייל toraskosov@gmail.com